

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра української літератури

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

«Література в системі мистецтв»

підготовки бакалавра

Луцьк – 2022

Силабус вибіркового освітнього компонента “Література в системі мистецтв”. 29 серпня 2022 року. 11 с.

Розробник:

Маланій О. О., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури.

Силабус вибіркового освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри української літератури.

Протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

доц. Яручик В. П.

I. Опис вибіркового освітнього компонента

«Література в системі мистецтв»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Освітньо професійна програма «035 Філологія. Українська мова та література. Світова література» освітній ступінь бакалавр	Вибіркова
Кількість годин / кредитів 90/3		Рік навчання 4
		Семестр 8-й
		Лекції 12 год.
ІНДЗ: €		Практичні (семінарські) 10 год.
		Самостійна робота 70 год.
		Консультації 23 год.
Мова навчання: українська		Форма контролю: залік

II. Інформація про викладача

Маланій Олена Олександрівна

Кандидат філологічних наук

Доцент

Доцент

Контактна інформація e-mail: Malanij.Olena@vnu.edu.ua,

тел.0506623498.

Дні занять (посилання на електронний розклад): <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис вибіркового освітнього компонента

1. Анотація курсу.

На рівнях сюжету й тематики чимало літературних творів висвітлюють твори інших мистецтв, постаті митців тощо. Актуальність і популярність дослідження цієї проблеми зумовлена прагненням фахівців різних видів мистецтв – музики, живопису, літератури, хореографії, скульптури,

архітектури – інтермедіальні аспекти, і, найголовніше, – розібратися у різних концептуальних підходах та методиках феномену інтермедіальності літератури.

Спецкурс «**Література в системі мистецтв**» покликаний поглибити знання здобувачів освіти про взаємини між різними мистецтвами, накреслити широке коло дослідної проблематики, зокрема такі питання, як відповідність мистецтв, їхня взаємодія і синтез, інтермедіальний характер міжмистецьких зв'язків. Для дипломованого фахівця-філолога вкрай необхідно оперувати багатьма термінами, володіти найновішими концепціями і поглядами на сучасні літературні, культурні, мистецькі процеси, відшуковувати взаємозв'язки і взаємовпливи, бо саме література є універсальним видом мистецтва, що сублімує усі видимі і приховані процеси. Інтермедіальність літературного твору – це одна з найцікавіших проблем сучасного зарубіжного та вітчизняного літературознавства.

Що буде вивчатися (предмет навчання): літературні твори крізь призму інших видів мистецтв – кіно, театру, живопису, музики, скульптури, архітектури, хореографії та ін.; постаті митців під кутом мультимедійності їх творчості; взаємопроникнення, взаємодія різних мистецтв на різних рівнях-форми, змісту, образів, художніх засобів.

Кредо нашого курсу: *«Краса. Література. Мистецтво. Життя. Людина. Світ. Природа: гармонія і суголосність».*

Чому це цікаво? Програма спецкурсу (вибіркового освітнього компонента) передбачає різноманітні форми і види навчальних занять – від традиційних і обов'язкових (лекційні, практичні), так і інших, творчо-пошукових і мистецько-пізнавальних, які зумовлених специфікою самого спецкурсу – віртуальне відвідування виставок у художніх музеях, літературно-мистецьких фестивалів, вистав у театрах, кіноперегляди, а також - мистецькі воркшопи, літературно-мистецькі перформанси, аналітичні тренінги, інтермедіальні бесіди-практикуми (образопластика), прослуховування аудіо- та перегляд відеозаписів, створення мультимедійних презентацій, компаративістичні студії, зустрічі із митцями тощо.

2. **Пререквізити** (попередні курси, на яких базується вивчення дисципліни): вступ в літературознавство, теорія літератури, історія української та зарубіжної літератур, художня біографістика.

3. **Постреквізити** (дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються в процесі вивчення цієї дисципліни): історія та теорія літератури, історія мистецтва, культурологія, естетика, компаративістика.

4. **Мета і завдання вибіркового освітнього компонента.**

Метою спецкурсу є різнобічне мультидисциплінарне, мультикультурне навчання для подальшого формування літературознавчої, компаративної, культурологічної, мистецтвознавчої та ін. компетентностей випускника.

5. **Результати навчання (компетентності).**

Здобувачі освіти, прослухавши спецкурс “Література в системі мистецтв” і практично освоївши теоретичні аспекти теорії інтермедіальності літератури, повинні вільно орієнтуватись у розмаїтих аспектах, темах і проблемах, таких, як “Інтермедіальність як явище мистецтва і метод аналізу”, “Інтермедіальні аспекти української літератури (XIX-XXI ст.)”, “Література і музика”, “Література і живопис”, “Література і кіно/театр”, “Літературно-мистецький перформанс”, “екфразис”, “мультимедійність художнього тексту” та ін.

Вибірковий освітній компонент зосереджений на ґрунтовному осмисленні студентами складних механізмів взаємодії різних видів мистецтв, усвідомленні неоднозначного підходу літературо- і мистецтвознавців, науковців до поняття і проблем інтермедіальності/синтезу мистецтв, на практичному аналізі художніх текстів з ознаками інтермедіальності з метою формування літературознавчої, культурологічної, компаративної та мистецької компетентності студентів-бакалаврів, майбутніх філологів.

6. **Структура навчальної дисципліни.**

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. Роб.	Конс.	*Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. <i>Інтермедіальність літератури</i>						

Тема 1. Інтермедіальність літератури. Мультимедійність художнього тексту. Екфразис у літературному тексті.		2		2	2	
Разом за модулем 1	6	2		2	2	
Змістовий модуль 2. Взаємодія мистецтв						
Тема 3. Література і живопис (малярство)	16	2	2	10	2	ІНДЗ або презентація /6
Тема 4. Література і музика	18	2	2	10	4	ІНДЗ або презентація /6
Тема 5. Література і кіно.	22	2	2	14	4	ІНДЗ або презентація /6
Тема 6. Література і театр	18		2	12	4	ІНДЗ або презентація /6
Тема 7. Літературно-мистецький перформанс	17		2	12	3	ІНДЗ або презентація /6
Тема 8. Візуальна графіка. Поетичне малярство.	18	2	2	10	4	ІНДЗ або презентація /6 + 4 (візуальна поезія)
Залік	1					
Разом за модулем 2	109	8	12	68	21	40
Види підсумкових робіт:						Бал
Мультимедійна відеопрезентація до всього спецкурсу						20
ІНДЗ (творчо-пошукове завдання за темою спецкурсу – модуль 2)						20
Творча робота (відеоролик)						15
Презентація за темою (на вибір студента)						5
Всього годин / Балів	116	10	12	70	23	100

7. Завдання для самостійного опрацювання.

Завдання на самостійне опрацювання – теоретичні аспекти (опрацювання статей відомих дослідників проблеми інтермедіальності):

Опрацювати статті:

1. **Юхимук Я.** Екфразис як функціональна складова інтермедіальності та інтертекстуальності. URL: <http://litstudies.chdu.edu.ua/article/view/73960>
2. **Брайко О.** Колористичні засоби художньої виразності в прозі Володимира Дрозда. *Слово і час.* №8. 2019, або: <https://il-journal.com/index.php/journal/article/view/917/806>
3. **Брайко О.** Колористика в малій прозі Євгена Гуцала. *Слово і час.* № 2. 2019, або: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/170768/05-Braiko.pdf?sequence=1>
4. **Матвійчук У.** Перспективи інтерпретації літературних творів крізь призму музики. *Слово і час.* 2016. № 1. С. 80-86, або: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/158234/13-Matviychuk.pdf?sequence=1>
5. **Ільницький М.** «КОНЦЕРТ» Богдана-Ігоря Антонича: Виміри музичної структури. URL: <http://litmisto.org.ua/?p=19079>

Візуалізація і завдання для самостійного знайомства та опрацювання:

- перегляд та аналіз крізь призму інтермедіальності фільмів: поетичного кіно С. Параджанова “Київські фрески”, фільму-байопіку про життя та творчість В. Стуса “Заборонений”, кіноповісті І. Драча “Іду до тебе” (присвячений Лесі Українці), телевістави “Чорна Пантера і Білий Ведмідь» за п’єсою В. Винниченка; кіноверсії “Століття Якова” - за однойменним романом В. Лиса та ін.;
- перегляд відеозаписів сучасних літературно-мистецьких перформансів (“Альберт, або вища форма страти” за творами Ю. Андруховича і у виконанні автора, “Розділові” - за творами С.Жадана та ін.);
- прослуховування літературно-музичних композицій (джазово-поетичні читання “Говори зі мною” у виконанні гурту “Мар’яничі” (автор текстів Мар’яна Савка) та ін.

IV. Політика оцінювання

Політика надавача освітніх послуг щодо здобувача освітніх послуг:
Рекомендовано відвідування лекційних та практичних занять. У випадку індивідуального графіку навчання – узгодити із викладачем теми та їх відпрацювання до початку курсу. Дедлайн здачі матеріалів – напередодні

заліку за розкладом. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.

Політика щодо академічної доброчесності. Заохочуються власні дослідження, пошуки, творчі роботи. Рекомендовано уникати копіювання чужих думок, ідей та напрацювань без посилань на автора, джерело.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Дедлайн здачі матеріалів проміжного контролю – по закінченні теми, модуля, усіх матеріалів підсумкового контролю - за день до початку заліку (за розкладом).

V. Підсумковий контроль

Оскільки формою підсумкового семестрового контролю є **залік**, то у випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг, студент може дібрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем або перездати якусь тему, написавши підсумковий тест тощо – у кожному випадку - індивідуально).

До заліку студенти готують підсумкову роботу у вигляді мультимедійної презентації до усього курсу чи за обраною темою. Презентація мусить уміщати теоретичну частину поданої проблеми і мистецьке (творче) висвітлення її крізь призму літературного твору (на вибір студента). Матеріали презентації (роздруковані і на електронних носіях) здобувач оприлюднює, захищає і здає викладачу.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всівидинавчальної діяльності	Оцінка
90 - 100	Відмінно
82 - 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 - 59	Незадовільно

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси (рекомендована література (основна, додаткова, Інтернет-ресурси) та інші джерела):

Брайко О. Монтажні засоби в малій прозі Євгена Гуцала. *Слово і час*: Науково-теоретичний журнал. 2017. № 10. С. 41-54 (Присвячена інтермедіальним аспектам літературної образності. Словесні образи,

розраховані на зорову увагу, потрактовані з погляду їх відповідності монтажу у кіно. Візуальні композиції в реалістичній поетиці постають як аналоги психологічного паралелізму і прозорої кінометафори, увиразнюючи настроєве звучання епізоду).
<http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/159614/06-Brayko.pdf?sequence=1>

Брайко О. Кінематографічний потенціал літературного тексту: моделювання простору у творчості В. Дрозда. *Слово і час: Науково-теоретичний журнал*. 2015. № 10. С.41-56.
file:///C:/Users/User/Desktop/%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%87%D0%B5%20%D0%9E%D0%9C/sich_2015_10_7.pdf

Горболіс Л. Кінематографічний потенціал «Камінного хреста». *Слово і час*. 2014. № 6. С. 32-39. <https://core.ac.uk/download/pdf/188219326.pdf>

Гаврилюк Н. Візуальний образ як текст. *Слово і час*. 2015. № 4. С.41-49.

file:///C:/Users/User/Desktop/%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%87%D0%B5%20%D0%9E%D0%9C/sich_2015_4_9.pdf

Дубініна О. Екранізація літературного твору як предмет компаративного дослідження. *Слово і час*. 2016. № 2. С. 40-53.
file:///C:/Users/User/Desktop/%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%87%D0%B5%20%D0%9E%D0%9C/sich_2016_2_7.pdf

Дубініна О. Екранне втілення літературного хронотопу. *Слово і час*. 2016. №10. С. 3-15.
file:///C:/Users/User/Desktop/%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%87%D0%B5%20%D0%9E%D0%9C/sich_2016_10_3.pdf

Задорожня Н. Інтермедіальність сучасного літературного тексту (за романом В. Лиса «Століття Якова»). *Текст. Контекст. Інтертекст: науковий електронний журнал*, № 2, 2017. Миколаїв. С. 116-138.
https://text-intertext.in.ua/pdf/n022017/zadorozhnyia_nadia_02_2017.pdf

Ільницький М. «Концерт» Богдана-Ігоря Антонича: Виміри музичної структури. *URL: http://litmisto.org.ua/?p=19079*

Література на полі медій. Збірка наукових праць відділу теорії літератури та компаративістики Інституту літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України / Ред. Гундорова Т. І., Сиваченко Г.М. К.: 2018. 633 с.
<http://www.ilnan.gov.ua/media/k2/attachments/literatura-na-poli-medij.pdf>

Маценка С. Полісемантика і структура діалогу літератури з музикою в німецькомовному романі ХХ століття. Дисертація д-ра філол. наук: 10.01.04, 10.01.06, НАН України, Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка. Київ, 2015. 400 с.

Матвійчук У. Перспективи інтерпретації літературних творів крізь призму музики. *Слово і час*. 2016. № 1. С. 80-86.

file:///C:/Users/User/Desktop/%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%87%D0%B5%20%D0%9E%D0%9C/sich_2016_1_13.pdf

Понасенко А. Інтермедіальні доміанти лірики митців Нью-Йоркської групи. URL : <http://docplayer.net/52866097-Intermedialni-dominanti-liriki-mitciv-nyu-yorkskoyi-grupi.html>

Просалова В. Інтермедіальні аспекти новітньої української літератури/ URL: <https://docplayer.net/72044630-V-a-prosalova-intermedialni-aspekti-novitnoyi-ukrayinskoyi-literaturi.html>

Сиваченко Г. Інтермедіальна парадигма роману Володимира Винниченка “Сонячна машина”. *Слово і час* : Науково-теоретичний журнал. 2017. № 2. С. 3-20 (Розглянуто специфіку такого художнього явища, як інтермедіальність (взаємодія мистецтв) у творчості В. Винниченка-експресіоніста (малярство, кіно, театр). <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/159043/03-Syvachenko.pdf?sequence=1>

Циховська Е. Теоретичні дилеми поняття інтермедіальності. *Слово і час*. 2014. № 11. С. 49-59. <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/150234/08-Tsykhovska.pdf?sequence=1>

Юхимук Я. Екфразис як функціональна складова інтермедіальності та інтертекстуальності. *Наукові праці Чорноморського державного університету ім. Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"*. Серія: Філологія. Літературознавство. 2015. Т. 259, Вип.247. С.155-160. URL: <http://litstudies.chdu.edu.ua/article/view/73960>

Інші джерела та ресурси:

- *Сторінка мультимедійного теоретично-практичного проєкту “Платформа інтермедіальних досліджень”:* <https://www.facebook.com/groups/2396735490345105>

*** Кость Шишко. "Писанки" (поезромалярство):**

https://www.youtube.com/watch?v=anLhDgCGE_4

*** Інтермедіальні стратегії літературної творчості українських письменників-художників міжвоєнтя:**

<https://www.youtube.com/watch?v=wddvIJ4mX4c>

*** Літературний перформанс “Радіо ніч”. Юрій Андрухович:**

<https://www.youtube.com/watch?v=qXp2jwFgWo4>

*** Юрій Андрухович та страта Альберта Вироземського: літературно-музичний перфоманс:** <http://www.meridiancz.com/blog/yuriy-andrukhovych-ta-strata-al-berta-vyrozems-koho-literaturno-muzychnyy-perfomans-v-chernivtsiakh/>

*** Літературно-музичне дійство «Антонич удома»:**

<https://litcentr.in.ua/news/2019-05-02-10450>

*** Сергій Жадан. Розділові:**

<https://www.youtube.com/watch?v=RF7ZH1ye-cU>